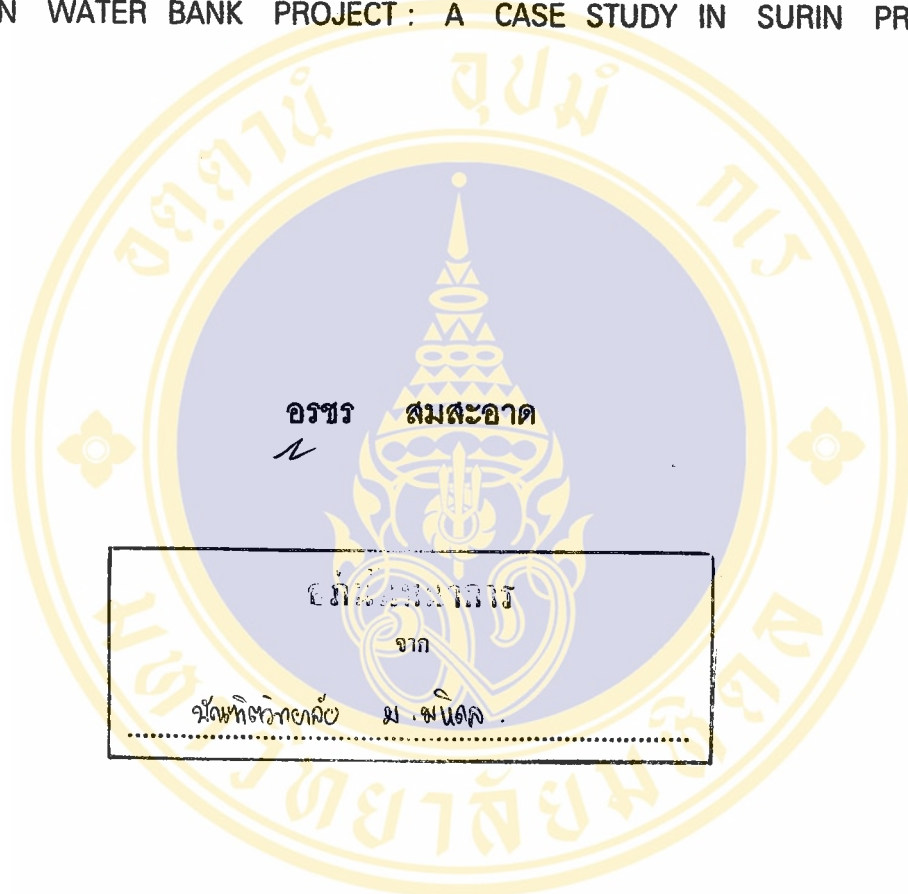

การศึกษาระดับและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน

โครงการธนาคารน้ำ : กรณีศึกษา จังหวัดสุรินทร์

A STUDY OF LEVELS AND FACTORS AFFECTING PUBLIC PARTICIPATION
IN WATER BANK PROJECT : A CASE STUDY IN SURIN PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2538

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาระดับและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ดำเนินงานโครงการธนาคารน้ำ: กรณีศึกษา จังหวัดสุรินทร์
ผู้วิจัย อรรถ สมสะอาด
ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อนุชาติ พวงสำลี, ศ.บ., M.Env. Sc., Ph.D.

อุไรวรรณ คณิงสุขเกษม, M.S., Ph.D.

สิทธิพงษ์ ดิลกวิช วท.บ., M. Env. Sc., Ph.D.

วันที่สำเร็จการศึกษา 25 มกราคม พ.ศ. 2539

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการธนาคารน้ำ พื้นที่ศึกษาคือจังหวัดสุรินทร์ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเป็นประจำ การศึกษาครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเลือกหมู่บ้านและใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบเลือกครัวเรือน เพื่อทำการศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิจัยที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 8-23 พฤษภาคม 2538 สถิติที่ใช้ในการบรรยายลักษณะทั่วไปใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าฐานนิยม ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมประกอบการวิเคราะห์การจำแนกหมู่

ผลจากการศึกษาเมื่อนำคะแนนจากแบบวัดระดับการมีส่วนร่วมมาพล็อตกราฟแล้วจัดระดับการมีส่วนร่วมตามการจัดกลุ่มของคะแนนการมีส่วนร่วม พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการธนาคารน้ำต่ำร้อยละ 53.6 มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลางร้อยละ 36.4 มีระดับการมีส่วนร่วมสูงร้อยละ 10 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ การได้รับข่าวสารเรื่องธนาคารน้ำ การเคยผ่านการอบรมเรื่องน้ำสะอาด ความพอเพียงของภรรยาเก็บกักน้ำในครัวเรือน ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ความรู้เรื่องน้ำสะอาดและอายุ โดยกลุ่มที่ได้รับข่าวสารมากมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มที่ได้รับข่าวสารปานกลางและน้อย กลุ่มที่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำมากมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มที่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำปานกลางและน้อย กลุ่มที่มีอายุปานกลางมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากและน้อย นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่มีภรรยาเก็บกัก

น้ำพอเพียง มีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีภาระเก็บกักน้ำไม่พอเพียง ผู้ที่มีความรู้มากมีส่วนร่วมน้อยกว่าผู้ที่มีความรู้ปานกลางและน้อย ผู้ที่เคยผ่านการอบรมเรื่องน้ำสะอาดมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ไม่เคยผ่านการอบรม

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการธนาคารน้ำ ในด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำนั้นครั้งหนึ่งของประชากรที่ศึกษา เห็นว่าแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำได้ปานกลาง ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่พบจากการวิจัยในครั้งนี้คือประชาชนไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์และหลักการของโครงการ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้ รัฐบาลควรมีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนในการดำเนินงานโครงการธนาคารน้ำ เช่น การเตรียมชุมชน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมมากขึ้น

Thesis Title   A Study of Levels and Factors Affecting Public Participation in
 Water Bank Project : A Case Study in Surin Province

Name   Orachon Somsa-ard

Degree   Master of Science (Environmental and Technology Management)

Thesis Supervisory Committee

Anuchat Pongsomlec, M. Env Sc., Ph.D.

Uraivan Kanungsukkasaem, M. S., Ph.D.

Sittipong Dilokwanich, M. Env. Sc., Ph.D.

Date of Graduation   25 January **B.E. 2539 (1996)**

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the levels and factors affecting public participation in water bank projects in surin province, one of many provinces in northeast of Thailand, that always has a water shortage problem. Five villages were selected by purposive sampling and two hundred and fifty households were selected by systematic sampling.

A structured questionnaire was used to interview the head of the household in order to collect quantitative data. In addition, headmen were selected as key informants in a group interview technique to make this research more complete. Field research was conducted during the 8th to the 23rd of May 1995. Percentage, mean and medium were used to describe general characteristics and Analysis of Covariance with Multiple Classification Analysis were used to analyze the factors affecting public participation in the water bank projects.

The study found that 53.6 percent of people have a low level of participation, 36.4 percent of people have a medium level of participation and 10 percent of people have a high level of participation in water bank projects. The factors affecting people's participation significantly at 0.05 were perception of water bank information, water supply training

experience, water shortage problem, age, knowledge of safe water and sufficient water containing. The study showed that people who got more water bank information, have a greater water shortage problem, have medium age, were the groups that have the most participation in water bank project. In addition, people who have knowledge at medium level have more participation than those who have high and low knowledge. People who have sufficient water containing have more participation than those who have not, also people who have passed a water supply training course have more participation than those who have not.

Results of the study about people's opinion in water bank project showed that half of people thought that water bank project can solve water shortage problem in medium level.

The importance obstacles in water bank project being found in this research were people did not understand about the objective of water bank project.

The recommendation from this study is that the government should encourage people to have more participation in water bank projects by promoting information that can prepare a community ready to accept the project and have a high level of participation.